

НОВІ КУЛЬТУРИ І СОРТИ

НОВІ КУЛЬТУРИ І СОРТИ

СОРТИ ЯБЛУНІ: КАНЗІ, МОДІ І ДЖАЗ

Садівники одного з найбільших західноєвропейських "яблучних регіонів" – Південного Тиролю – зацікавилися клубними сортами Канзі, Моді і Джаз. З нових сортів яблуні в Південному Тиролі переважає Пінк Леді, активно зростає площа насаджень Фуджі, Пінови і Рубенса.

Збільшується зацікавлення клубними сортами Моді, Джаз і Канзі, причому останній рекомендований для дещо вищих передгірських місцевостей (W.Guegga, 2009). Навесні 2005 р. посаджено близько 310 тис. дерев цього сорту.

На 2009 р. південнотирольськими садівниками замовлено 133 тисячі саджанців сорту Моді і 280 тис. саджанців сорту Джаз – на 2010, які стануть доповненням основного для Південного Тиролю сорту Голден Делішес, що забезпечує високі врожаї і реалізаційні ціни.

Канзі – торговельна назва отриманого у 1990 р. сорту Нікотер (Гала х Бреберн). Досягнувши у 2008 р. загальної площі насаджень 750 га, Канзі може стати одним з основних європейських сортів зі щорічним валовим збором у 100 тис. тонн.

Для покривного забарвлення потребує холодних ночей, тому цей сорт рекомендують вирощувати у гірській місцевості. Яблука гірше забарвлюються під градозахисною сіткою, у середині крони і в регіонах з незначним перепадом денних і нічних температур.

Збирають плоди Канзі одночасно з сортом Голден Делішес.

Моді (Гала х Ліберті) – стійкий до парші італійський сорт з інтенсивним темно-червоним рум'янцем. Власником сортів Моді і Рубенс є італійська компанія CIV.

Сорт не потребує контрасту денних і нічних температур, тому його успішно вирощують у так званих "теплих" регіонах – на рівнинах Південного Тиролю та долині річки По поблизу Феррари. У більш північних регіонах шкірка плодів інколи навіть буріє. У Південному Тиролі сорт Моді збирають на 7–10 днів раніше від Голден Делішеса.

Протягом зберігання Моді набуває солодкуватого смаку. Йому надають перевагу перед популярним у Південному Тиролі Ред Делішесом, оскільки яблука Моді більш стійкі у торговому обороті.

Наприкінці 2008 р. на площі 171 га в Європі вирощували 512 тис. дерев сорту Моді. У 2008 р. виробництво плодів Моді склало всього 424 тонни, а у 2010 р. зростає до 6 486 тонн та більш ніж 17 000 тонн у 2012 р.

Протягом сезонів 2008/09 у Європі вирощено 1,2 млн саджанців Моді, якими закладено 400 га насаджень у "теплих" регіонах – долині ріки По в Італії, Південному Тиролі та в Іспанії.

Джаз – торгова назва отриманого у 1985 р. новозеландського сорту Скай-фреш (Бреберн х Гала), який з 2002 р. впроваджує новозеландська торговельна організація ENZA. У 2008 р. загальна площа насаджень цього сорту досягла 2 300 га. В Європі сорт вирощують у Великобританії, Франції, Швейцарії й італійському Південному Тиролі (W.Guegga, 2009).

За причин недостатнього запилення яблука нерідко мають довгі плодоніжки та менший від плодів сорту Гала розмір.

Для набуття покривного забарвлення потребує холодних ночей, тому придатний не для всіх регіонів Південного Тиролю. Достигає на тиждень раніше від Бреберну.

Плоди сорту Джаз дуже смачні, а сортів Канзі і Джаз, особливо останнього, – ароматніші, хрусткіші й соковитіші від сорту Бреберн.

*За матеріалами "European Fruit Magazine", 2009, №1.
(І.О.Мелехова)*

СОРТ ФУДЖІ І ЙОГО КЛОНИ

Фуджі – пізньозимовий японський сорт яблуні з тривалим періодом вегетації дерев (Раллс Джанет х Ред Делішес), який на Сході цінують за соковитий "медовий" м'якуш і тривале зберігання плодів – належить до найбільш

важливих сортів у світі.

Претендує на друге місце в світовому рейтингу, поступаючись за обсягом насаджень тільки сортам Голден Делішес і Ред Делішес, хоча для європейського споживача є відносно новим. В Італії його реалізують під назвою "Mela Rio", що означає "поганий вигляд, але відмінний смак". В умовах України добре вдається в степовій частині Криму і на Буковині, а з потеплінням клімату може стати перспективним для середньої смуги.

Дерева сильноорослі й краще вдаються на карликовій підщепі М9. Плодоносять щедро зі схильністю до періодичності, чому запобігають проріджуванням зав'язі. Вразливі до бактеріального опіку і борошнистої роси, стійкість до парші середня.

Цвітіння пізнє. Кращі запилювачі: Айдаред, Голден Делішес, Гала, Старк Делішес, Гранні Сміт, Лігол, Ред Делішес і Рубін, а також декоративні – Голден Гем, Еверест, Голден Хорнет і Хілієрі. Сорт Фуджі є диплоїдом і добре запилює інші сорти.

Плоди крупні, округло-видовжені з гладенькою шкіркою та рум'янцем, що нагадує слабо забарвлений Ред Делішес. В регіонах з теплими ночами під час передзбирального досягання плодів покривне забарвлення недостатнє. М'якуш кремовий, дуже щільний (в умовах Умані в період збирання у 1,5 рази щільніший від сорту Айдаред), солодко-кислуватого, подібного до Ред Делішеса смаку зі схильністю до наливу серцевини.

Досягають плоди через три тижні після сорту Ред Делішес, в холодильнику зберігаються до червня. В умовах середньої смуги України зазвичай не досягають властивих сорту розмірів, забарвлення та збиральної стиглості.

Відомо понад 40 клонів сорту Фуджі, які відрізняються від вихідного сорту силою росту дерев, зовнішнім виглядом плодів (характер та інтенсивність рум'янцю), терміном досягання і параметрами якості (вміст сухих розчинних речовин, кислотність і щільність).

Відомі спроби класифікації клонів сорту Фуджі – німецька: на три групи за величиною плодів і характером рум'янцю (смугастих, розмито-смугастих і розмитий) та французька [1] – на чотири (таблиця):

- I група: смугастих рум'янець на 1/4–1/2 поверхні плоду;
- II група: смугастих рум'янець на 1/2–3/4 поверхні;

Класифікація клонів яблуні сорту Фуджі (Ctiff)

I група	II група	III група	IV група
Фуджі – стандартний сорт	Моріхофу 1	Моріхофу 3а	Нагафу 1
	Івафу	Акіфу 1	Нагафу 2
	Кіку 8	Нагафу 12	Моріхофу 2
	Ятака	Нагафу 6	Кобаяші
		Акіфу 4	Фуджі спур
	Акіфу 6	Бені Шогун	

- III група: розмито-смугастих рум'янець на 1/2–3/4 поверхні;
- IV група: розмитий рум'янець на 1/2–3/4 поверхні плоду.

Серед клонів сорту Фуджі коротший період вегетації мають популярні на американському континенті Ерлі Аувіл, Бені Шогун і Райзінг Сан Фуджі (досягають на два-три тижні раніше від основного сорту; останній – зі смугастих рум'янцем), а також популярні на півдні Європи клони Кіку 8, Раку-Раку і Ятака [2].

Менш привабливі плоди клону Ятака досягають раніше – майже одночасно з сортом Ред Делішес. Для цього клону виявлено нестабільність у процесі розмноження, що проявляється у пізніших строках досягання врожаю.

Література

1. Kruczynska D., Rutkowski K. Jakosc i przechowywanie japonskich odmian jabloni: Fuji i mutanty // Haslo ogrodnicze. – 2006. – №10. – P. 52–54.
2. Kruczynska D. Odmiany jabloni. – Krakow: Plantpress, 2007. – 140 pp.

(О.В.Мельник)

ЯБЛУКА ДЛЯ АЛЕРГІКІВ

За причини алергічної реакції 4% дорослих і 8% дітей країн Євросоюзу не можуть їсти яблук.

У Швеції отримано новий сорт яблук, які подібною реакції не дають. До цього часу менш алергенними сортами вважалися Глостер і Боскопська красуня, а найбільш алегреними – Гранні Сміт, Голден Делішес і Кокс Пеліп Оранж.

Основним алергеним компонентом плодів яблуні виявився білок з назвою Mal d 1, схожий за своєю будовою до білка пилку берези. Невисокий його вміст у плодах нового шведського сорту яблуні не викликає в людей алергічної реакції.

Поява на ринку перших яблук сорту, який поки що не отримав назви, очікується через п'ять років. Для створення його товарних насаджень у Швеції ведуть дослідження ринку споживачів і підбирають кращі регіони для вирощування.

За матеріалами Шведського с.-г. інституту, Сканде, 27.09.2005.
(О.О.Дрозд)